

ПРАКТИЧНА ЛЕКЦИЈА

Pjesorja e shkuar - Partizip II im Perfekt

Kategorija na lekcijata: Mësimet të gjuhës gjermane

Do të mësoni formimin e Partizip II të foljet e rregullta dhe të parregullta, rastet kur nuk vihet *ge-*, si dhe format e veçanta të foljeve të ndashme dhe atyre në *-ieren*.

Pjesorja e shkuar - Partizip II im Perfekt

Përmbledhje e mësimet

Partizip II është forma e foljes që përdoret në Perfekt, në Plusquamperfekt dhe në Passiv. Formimi i saj ndjek disa modele të qarta, por ka edhe raste ku parashtesa *ge-* nuk vihet fare. Kush i njeh këto modele nuk ka nevojë t'i mësojë të gjitha foljet një nga një.

Çfarë do të mësoni?

- Modelin e foljeve të rregullta dhe të parregullta.
- Kur nuk vihet *ge-*.
- Formën e foljeve të ndashme dhe të pandashme.
- Pjesoret më të përdorura në praktikë.

Modelet kryesore

Lloji	Modeli	Shembull	Shqip
Të rregullta (dobëta)	ge- + rrënja + -t	<i>machen</i> → <i>gemacht</i>	bërë
Të parregullta (të forta)	ge- + rrënja + -en	<i>sehen</i> → <i>gesehen</i>	parë
Të përziera	ge- + rrënjë e ndryshuar + -t	<i>bringen</i> → <i>gebracht</i>	sjellë
Me rrënjë në <i>-t/-d</i>	<i>ge-</i> + rrënja + -et	<i>arbeiten</i> → <i>gearbeitet</i>	punuar

Kur NUK vihet *ge-*

Rasti	Shembull	Shqip
Foljet në -ieren	<i>studieren</i> → <i>studiert</i>	studiuar
Foljet në -ieren	<i>telefonieren</i> → <i>telefoniert</i>	telefonuar
Parashtesa e pandashme <i>be-</i>	<i>besuchen</i> → <i>besucht</i>	vizituar
Parashtesa e pandashme <i>ver-</i>	<i>verstehen</i> → <i>verstanden</i>	kuptuar

Rasti	Shembull	Shqip
Parashtesa e pandashme <i>er-</i>	<i>erklären</i> → <i>erklärt</i>	shpjeguar
Parashtesa e pandashme <i>ent-</i>	<i>entscheiden</i> → <i>entschieden</i>	vendosur

Parashtesat e pandashme janë: **be-, ge-, er-, ver-, zer-, ent-, emp-, miss-**. Asnjëra prej tyre nuk merr *ge-*.

Foljet e ndashme

Te foljet e ndashme **ge-** futet midis parashtesës dhe rrënjës:

- *einkaufen* → *eingekauft*
- *aufstehen* → *aufgestanden*
- *anrufen* → *angerufen*
- *mitnehmen* → *mitgenommen*

Pjesoret më të përdorura

Paskajorja	Partizip II	Ndihmësja	Shqip
sein	gewesen	ist	qenë
haben	gehabt	hat	pasur
gehen	gegangen	ist	shkuar
kommen	gekommen	ist	ardhur
fahren	gefahren	ist	udhëtuar
sehen	gesehen	hat	parë
lesen	gelesen	hat	lexuar
schreiben	geschrieben	hat	shkruar
sprechen	gesprochen	hat	folur
essen	gegessen	hat	ngrënë
trinken	getrunken	hat	pirë
nehmen	genommen	hat	marrë
bleiben	geblieben	ist	qëndruar
werden	geworden	ist	bërë

Shembuj me përkthim

Gjermanisht: Ich habe zwei Jahre in Deutschland studiert.

Shqip: Kam studiuar dy vjet në Gjermani.

Gjermanisht: Wir haben den Text nicht verstanden.

Shqip: Ne nuk e kuptuam tekstin.

Gjermanisht: Sie hat gestern im Supermarkt eingekauft.

Shqip: Dje ajo bëri pazar në supermarket.

Gabime të zakonshme të folësve të shqipes

Gabimi	E saktë	Shpjegimi
<i>gestudiert</i>	studiert	foljet në <i>-ieren</i> pa <i>ge-</i>
<i>gebesucht</i>	besucht	parashtesë e pandashme
<i>geaufstanden</i>	aufgestanden	<i>ge</i> në mes
<i>gesehen</i>	gesehen	mbaresa <i>-en</i> e plotë
<i>gearbeitet</i>	gearbeitet	rrënja në <i>-t merr -et</i>

Krahasimi me gjuhën shqipe

Shqipja ka gjithashtu pjesore — *punuar, parë, shkuar* — dhe disa prej tyre janë të parregullta, ashtu si në gjermanisht. Dallimi kryesor është parashtesa **ge-**, të cilën shqipja nuk e ka, dhe rregullat për mosvendosjen e saj.

Përmbledhje e shkurtër

- Të dobëta: *ge-* + rrënja + *-t*.
- Të forta: *ge-* + rrënja + *-en*.
- Pa *ge-*: foljet në *-ieren* dhe ato me parashtesë të pandashme.
- Foljet e ndashme: parashtesa + *ge* + rrënja.

Këshilla praktike për ushtrime

1. Mësoni foljet në tri forma: *sehen – sah – hat gesehen*.
2. Ndani listën në dy kolona: me *ge-* dhe pa *ge-*.
3. Shkruani dhjetë fjali për fundjavën tuaj duke përdorur pjesore të ndryshme.